

Recenzja

w postępowaniu habilitacyjnym Pani dr Joanny Marcinkowskiej w dziedzinie:
sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne.

Tytuł osiągnięcia naukowo- artystycznego:
Zespół prac prezentowanych na wystawie indywidualnej pt.
"Wieloświat" w Galerii Szewska16 w Poznaniu w 2018 roku.

Recenzja napisana na podstawie decyzji podjętej przez Radę Wydziału Grafiki i Komunikacji Wizualnej UAP w Poznaniu oraz wyznaczeniu recenzentów przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów z dn. 04 września 2019 (BCK- VII-L-9135/19), a także w oparciu o przesłaną dokumentację - pismo z dn. 24 października 2019 roku.

Materiały źródłowe dot. dorobku artystycznego i rozprawy habilitacyjnej

Pani dr Joanny Marcinkowskiej:

1. Autoreferat
2. Wykaz dorobku artystycznego
3. Wystawy i katalogi
4. Dokumentacja prac malarskich i rysunkowych
5. Kopia dyplomu potwierdzającego uzyskanie stopnia doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne.
6. Dokumentacja w formie elektronicznej

Dane o Habilitantce:

Wykształcenie:

- Pani dr Joanna Marcinkowska ukończyła studia magisterskie na Wydziale Edukacji Artystycznej, ASP w Poznaniu w roku 2007, kierunek studiów - Edukacja Artystyczna w zakresie sztuk plastycznych. Dyplom z wyróżnieniem, aneks w pracowni prof. Jacka Strzeleckiego.
- W roku 2008 ukończyła drugi fakultet, studia magisterskie na Wydziale Malarstwa, ASP w Poznaniu. Dyplom z wyróżnieniem w pracowni prof. Marka Przybyła.
- W 2012 uzyskała stopień doktora w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne, nadany uchwałą Rady Wydziału Malarstwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. Temat pracy: *Różnorodne aspekty intymności*. Promotorem doktoratu był prof. Marek Przybył.

Przebieg dotychczasowego zatrudnienia:

- 2007-2008 Staż na stanowisku asystenta w XI Pracowni Malarstwa,
Akademia Sztuk Pięknych w Poznaniu
- 2008-2012 Praca na stanowisku asystenta w XI Pracowni Malarstwa,
Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu
- 2012-2018 Praca na stanowisku adiunkta w XI Pracowni Malarstwa,
Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu

Ocena wskazanego dzieła habilitacyjnego i dorobku artystycznego

Przedstawiony przez dr Joannę Marcinkowską na potrzeby procedury habilitacyjnej materiał - dzieło wraz z autoreferatem, dokumentacja pracy artystycznej oraz pedagogicznej zostały przygotowane w nadzwyczaj uporządkowany i szczegółowy sposób. Na uwagę zasługuje ciekawa forma podania dokumentacji, 4 tomy w twardej oprawie w pudełku z dynamiczną typografią. Należy jednocześnie zauważyć, że recenzowany tekst autoreferatu (tom 1 dokumentacji) posiada zauważalne mankamenty dotyczące składu. Mechaniczne wlanie tekstu w makietę jest wymogiem brzegowym, obróbka tekstu według zasad sztuki drukarskiej, której zwykle oczekuje się od osoby składającej makietę do druku nie została właściwie wykonana ze szkodą dla całego wydawnictwa. Nie ma to oczywiście wpływu na ocenę samego autoreferatu o czym piszę w dalszej części recenzji.

Dzieło habilitacyjne pt. „*Wieloświat*” składa się z sześciu obrazów namalowanych w technice oleju, gwaszu i akrylu oraz dziesięciu rysunków na papierze, które powstawały w latach 2017-2018. We wrześniu 2018 roku wszystkie prace zostały zaprezentowane na indywidualnej wystawie w Galerii Szewska 16 w Poznaniu. Ponadto rysunki były prezentowane na dwóch wystawach zbiorowych w 2018 roku – na międzynarodowej wystawie towarzyszącej Sympozjum pt. „*Neighbourhood*” w Der Europäischen Naturerlebnisstätte Oderberge-Lebus w Niemczech, oraz na wystawie pt. „*Prawdziwe historie*” w Galerii Skalar Office w Poznaniu.

Autorka zaprasza widza z jednej strony w obszar nauki z drugiej w przestrzenie kreacji malarskiej w której przedstawia mozaikę światów rzeczywistych i wymyślonych. Tworzy Ona bowiem własne światy, które są szyfrem dającym odbiorcy Jej sztuki możliwość wyboru, tworzy system w którym żadna z możliwości nie ma przewagi nad innymi, a każdy wybór jest właściwy. Zasadniczą koncepcją owego zapisu świata jest przeświadczenie, że przechodząc jeden w drugi, podlegają one ciągłej przemianie, takiej właśnie, jaka zachodzi we Wszechświecie. Prace są wynikiem bardzo wnikliwego przemyślenia, starannie określonej koncepcji, eksponujące intelektualny proces ich powstania, ale wyczuwam w nich również działania intuicyjne, które nasycone są ogromnymi pokładami emocji. Malarski „*Wieloświat*” atakuje widza wręcz oślepiającym, neonowym kolorem i nie boję się użyć tego określenia dla opisanego wrażenia, jaki wywiera na mnie ekspresyjna forma obrazów, wszak kolor w malarstwie jest atrybutem światła. We wszystkich kompozycjach pojawiają się zmultiplikowane postacie, jakby wycięte z różnych światów, obwiedzione albo wypełnione szerokimi pociągnięciami koloru lub tylko białocarnymi znakami. Chociaż postacie zostały wyraźnie oznaczone konturem i pozbawione

szczególnych cech osobowości, to jednak niosą w sobie ogromny ładunek emocjonalny zarówno w dużych obrazach jak i małych rysunkach. Posiadają one bowiem ogromny potencjał wykreowany dzięki adekwatności podejmowanych decyzji koncepcyjnych, tak jak w billboardzie zaprezentowanym w przestrzeni publicznej w 2018 r. w Brnie gdzie Habilitantka połączyła obraz pt. „Horyzont zdarzeń” i „Stan splątany” w jedną kompozycję wielkoformatową. Dzięki temu zabiegowi osiągnęła wysoki poziom ekspresji i potwierdziła, że „Wieloświat” to mnogość pojedynczych ludzkich rzeczywistości i perspektyw. Prace dr Joanny Marcinkowskiej otwierają we mnie pokłady nieograniczonej wyobraźni, zapraszają do dialogu i interpretacji, mówił o tym Władysław Stróżewski, w „Dialektyce twórczości”:

„Obraz malowany przez malarza, jak długo się staje, „żyje” jego życiem, ale cały czas nabiera własnej osobowości, a przez ukazywanie konstytuującego się w nim, niekiedy nieoczekiwanego przez artystę sensu, staje się coraz pełniejszym partnerem twórczego dialogu”.

W zakodowanych znakach zapisuje afirmację życia, jednocześnie w swej sztuce Autorka stawia problem nieodwracalności i przemijania czasu. Czasowość, przemijanie, jest sensem egzystencji każdego z nas. To w byciu tu i teraz rozgrywa się sens naszego życia. Dokonuje wypraw w przestrzenie przez siebie wykreowane, odkrywa to co ukryte, tworzy równoległe światy. Z konsekwencją i klarownością rozumu i intuicji wyznacza drogę poszukiwań sposobów dochodzenia do celu, oznacza temperatury uczuć, zapisuje biografie zdarzeń. Jej poszukiwania krążą wokół fundamentalnego pytania: czy byt z całą jego różnorodnością można zapisać własnym, językiem malarskim. Jest to pytanie abstrakcyjne, wciągające uczestnika w wir dalszych pytań. To Jej pytanie rozumiemy dopiero wtedy, gdy zaczniemy pytać sami. Habilitantka posiada dar głębokiej refleksji nad sobą i ten dar w sposób artystyczny wykorzystuje, wyznacza nam kierunek do zrozumienia i oceny siebie i świata.

W wykazie osiągnięć artystycznych dr Joanny Marcinkowskiej po uzyskaniu stopnia doktora figuruje 8 wystaw indywidualnych, a także udział w 18 wystawach zbiorowych w kraju i za granicą m. in. w Niemczech, Czechach i Hiszpanii. W latach 2012-2018 – Habilitantka pokazywała swoje prace, w takich oficjalnych instytucjach artystycznych jak: Galeria Sztuki Współczesnej „Profil” w Poznaniu, Biuro Wystaw Artystycznych w Lesznie, Muzeum Stanisława Staszica w Pile, Galeria „Omega” w Toruniu, Poza tym dr Joanna Marcinkowska zorganizowała we wspomnianym okresie wystawę zagraniczną w Galerii „Off Format” w Czechach. Artystka uczestniczyła również w latach 2012-2018 w krajowych wystawach zbiorowych, między innymi w Galerii Miejskiej „Arsenal” w Poznaniu, Galeria Sztuki Współczesnej „Kontrapunkt” w Poznaniu, BWA w Bydgoszczy, Galeria „Omega” w Toruniu, Galeria „Szewska 16” w Poznaniu. Na szczególne uznanie zasługuje Jej zaangażowanie w szereg projektów badawczych krajowych oraz międzynarodowych w formie warsztatów wystaw i sympozjów, które były płaszczyzną wymiany pomiędzy studentami, pedagogami oraz Uczelniami z Polski, Niemiec, Czech, Hiszpanii oraz Finlandii, m. in. : „Korespondencje I, II i III”, „Neighbourhood”, „Zoom”, „Baraja Miradas”, „Traffic Home”. Działania te, w obszarze tworzenia i upowszechniania kultury zostały docenione przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które w 2017 roku przyznało dr Joannie Marcinkowskiej odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej”.

Ocena autoreferatu

Autoreferat jest osobistą, ciekawą i dojrzałą wypowiedzią. Habilitantka w sposób klarowny stara się przybliżyć jak budziły się w niej podejmowane wybory artystyczne, jak kształtowała się Jej świadomość twórcza jako artystki. Poszczególne jego rozdziały to: „Podróż”, „Spójrz na mnie”, „Codziennie”, „Trafic home tam, gdzie mnie nie ma”, „Wieloświat”. Bardzo świadomie formułuje swoje wybory i przemyślenia, zaprasza w podróż oczywiście w sensie metaforycznym, jak sama mówi, „ *istotne są dwa elementy, podróż i cel, czyli zarówno proces powstawania obrazu, jak i sam obraz*”. Założenie to realizuje w formie cykli malarskich poczynając od „Spójrz na mnie”, cykl ten jest efektem współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski im. Leszka Grajka w Swarzędzu. Realizacja ta ukierunkowała Habilitantkę w obszar dociekań malarskich związanych z człowiekiem mimo że wcześniej Jej zainteresowania dotyczyły głównie pejzażu i architektury. Doświadczenia wyniesione z tej współpracy, były na tyle ważne, że temat człowieka, stał się zasadniczym tematem Jej obrazów. W dalszej części Autorka opisuje doświadczenia związane z cyklem prac pt. „Codziennie”, gdzie pokazuje życie własnej rodziny w codziennych sytuacjach głównie w otoczeniu intymnego zacisza domowego. Takich jak pokój dziecka, znajomi, salon, łazienka, jednocześnie wskazuje na Swoje wątpliwości związane ze sposobem mówienia poprzez malartwo o intymności i jej granicach. W kolejnym cyklu pt. „Trafic home tam, gdzie mnie nie ma”, wychodzi ze swoimi bohaterami w przestrzeń publiczną, zmienia perspektywę oraz siłę koloru, powiela postacie. Przepelnione zmultiplikowanymi postaciami dzieło habilitacyjne pt. „Wieloświat” pozwala artystce na egzystencjalną refleksję dotyczącą kondycji człowieka jako indywidualnego bytu, a jednocześnie części olbrzymiego, kosmicznego systemu. W sposób bardzo świadomy kroczy wybraną przez siebie drogą, poruszając się w przestrzeni kulturowej stawiając sobie pytania o sens życia człowieka. Autoreferat przedstawia zbiór cytatów i refleksji, świadczący o szerokim wachlarzu wiedzy zarówno z zakresu historii sztuki, estetyki czy filozofii, które korespondują z Jej twórczością i poszukiwaniami z dziedziny współczesnych sztuk wizualnych. Wysoko oceniam autoreferat, w którym bez zbędnych słów autorka przedstawia się – jako artystka w procesie twórczym.

Ocena działalności dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej.

Oceniając osiągnięcia dr Joanny Marcinkowskiej, należy podkreślić, że oprócz własnej pracy twórczej, od kilkunastu lat z powodzeniem realizuje Ona efektywną działalność dydaktyczną na Wydziale Malarstwa i Rysunku w II Katedrze Malarstwa UAP w Poznaniu. Przypomnijmy raz jeszcze, że w 2008 roku Habilitantka została zatrudniona na wspomnianym Wydziale, w IX Pracowni Malarstwa prowadzonej przez prof. Marka Przybyłą z którym pracuje do chwili obecnej. Od 2013 roku była recenzentem 6 dyplomów licencjackich i 2 magisterskich, jest obecnie promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim mgr Adama Gillerty. Prowadziła, współorganizowała, koordynowała lub organizowała warsztaty, plenery i projekty dydaktyczne nie tylko dla studentów, ale także podejmowała współpracę z osobami i instytucjami, zewnętrznymi, realizując projekty badawcze i artystyczne. Wykaz zadań wykonywanych przez Habilitantkę na rzecz Wydziału poza obowiązkowymi zajęciami ze studentami jest długi i szczegółowo przedstawiony w tomie 2 dokumentacji. Biorąc pod uwagę podane powyżej dane i informacje, należy z całą pewnością pozytywnie oceniać działalność pedagogiczną, organizacyjną i popularyzatorską oraz inne osiągnięcia dr Joanny Marcinkowskiej.

Konkluzja

Pani doktor Joanna Marcinkowska jest dojrzałą, aktywną i zaangażowaną artystką. Poprzez język własnej wypowiedzi artystycznej określa interesujący obszar tematyczny i treściowy, który z powodzeniem eksploruje we własnych poszukiwaniach twórczych. Stwierdzam, że osiągnięcia artystyczne, twórcze, naukowe i dydaktyczne pani doktor Joanny Marcinkowskiej spełniają wymagania art. 16 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku (z późniejszymi zmianami) o stopniach naukowych i tytule oraz stopniach i tytułach w zakresie sztuki, stawianych kandydatom ubiegającym się o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne. W związku z powyższym inicjatywę nadania takiego stopnia pani doktor Joannie Marcinkowskiej – z pełnym przekonaniem popieram.

